

ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ
ISBN 974-451-424-8

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากมหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.อาคม วัตไธสง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.อาคม วัตไธสง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากัดดี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.อาคม วัชโรสง ประธานกรรมการ และอาจารย์ ดร. จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี อาจารย์ ดร. ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุรณรัช และ อาจารย์ ดร. พรทิพย์ เสมากักดี ที่ได้กรุณาถ่ายทอดวิชาความรู้ ตลอดทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณสุจินดา จันทร์วรรณ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา คุณปรีดา สุวรรณมณี ศึกษานิเทศน์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา และคุณประสิทธิ์ ปิยะกาญจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังบวบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถาม ขอขอบคุณครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ได้กรุณามอบทุนสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้ด้วยการสนับสนุนและเป็นกำลังใจจากคุณกลีน ขวัญแก้ว ผู้เป็นบิดาและคุณคลื่น ขวัญแก้ว ผู้เป็นมารดา ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยกันผลักดันและคอยให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่แม่บิดามารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

จตุพร ขวัญแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1
	ภูมิหลัง 1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า 5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า 5
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า 6
	นิยามศัพท์เฉพาะ 6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8
	การบริหาร 8
	การบริหารการศึกษา 9
	การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา 10
	การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา 12
	ด้านโอกาสทางการศึกษา 14
	ด้านคุณภาพการศึกษา 16
	ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา 19
	ด้านความปลอดภัยนักเรียน 21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 23
	งานวิจัยในประเทศ 23
	งานวิจัยต่างประเทศ 25
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 27
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 27
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 28
	วิธีสร้างเครื่องมือ 29

บทที่	หน้า
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	31
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	42
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	42
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
อภิปรายผล	46
ข้อเสนอแนะ	53
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	53
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	62
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	63
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	68
ภาคผนวก ค ตาราง 8	82
บทคัดย่อ	88
ประวัติย่อของผู้วิจัย	93

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียน	28
2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา	33
3 แสดงสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	34
4 แสดงระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา	35
5 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่ง	36
6 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรขนาด โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน	37
7 แสดงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะ ของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา	38
8 แสดงระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เป็นรายชื่อ	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงบางอย่างเป็นไปอย่างฉับพลัน (อาภา ถนัดช่าง. 2538 : 3) ความเจริญก้าวหน้าด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศของโลก นอกจากจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตแล้วยังส่งผลต่อการศึกษา (สุทธิศรี วงษ์สมาน. 2539 : 3) เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพคน (จรวยพร ธรณินทร์. 2542 : 1) ให้มีคุณภาพชีวิตพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (พนอม แก้วกำเนิด. 2533 : 10) และต้องเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2544 : 33) ดำรงตนในลักษณะเก่ง ดี มีสุข เพื่อให้สามารถครองตนอยู่ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงได้ (คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา ฯ สหประชาชาติ. 2544 : บทนำ) เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าและเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวง หากมนุษย์ไร้ซึ่งคุณภาพ การพัฒนาต่าง ๆ ย่อมประสบผลสำเร็จมิได้ (นงลักษณ์ พหลเวชช์. 2530 : 7) ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นเปรียบเสมือนใบเบิกทางสำหรับชีวิต (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา ฯ สหประชาชาติ. 2543 : บทนำ) โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของปวงชนชาวไทย ที่รัฐต้องจัดให้แก่คนในชาติอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 59) การศึกษาจึงเป็นการสร้างคนเพื่อนำไปสู่การสร้างชาติที่มั่นคง (จรวยพร ธรณินทร์. 2542 : 1)

การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่จำเป็นและมีประโยชน์ยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ หากปวงชนชาวไทยขาดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชีวิตก็จะตกอยู่ในภาวะยากเข็ญ ด้อยคุณค่า ขาดความสมบูรณ์ ขาดคุณภาพ และขาดความปกติสุขที่สามัญชนพึงได้รับ ภาวะการขาดเช่นนี้จะมีผลกระทบต่อลูกหลานและชุมชนที่ยากต่อการหลุดพ้นจากวงจรอันยากไร้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542 : 12) “สืบค้นเมื่อ 23 มิ.ย. 2545

และประเทศชาติ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดประสบการณ์ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณค่าที่จำเป็นต่อชีวิต อีกทั้งต้องจัดให้สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน เพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่อย่างสงบสุข (วิเศษ ชินวงศ์. 2544 : 9) ความจำเป็นและประโยชน์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ประจักษ์ในสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542 :13) ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 ก : 175) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 9) มาตรา 10 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับ กมล สุดประเสริฐ (2541 : 158) ที่กล่าวว่า คนไทยควรมีการศึกษาขั้นต่ำถึงขั้นมัธยมปลายทุกคนและวิสัยทัศน์ของประเทศไทย คศ. 2020 อันเป็นภาพรวมของเป้าหมายของการพัฒนาประเทศในอนาคตข้างหน้าของไทยจะมุ่งเป็นประเทศผู้นำในภูมิภาค และเป็นสมาชิกที่สง่างามในประชาคมนานาชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นกลไกในการพัฒนาคนอย่างเหมาะสม ทั้งด้านจิตใจ สังคม สติปัญญา สุขภาพอนามัย และการประกอบอาชีพ เพื่อให้ประชากรในชาติมีนิสัยรักการพัฒนาตนเอง มีหลักศาสนาเป็นครรลองชีวิต มีจิตสำนึกในความเป็นไทย ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุขมีส่วนร่วมรับผิดชอบการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ตลอดจนมนุษยชาติในประชาคมโลก ภารกิจที่สำคัญยิ่งนี้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา “สืบค้นเมื่อ 26 มิ.ย. 2545 จาก <http://www.moe.go.th/main2/project/pl.htm>” ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 3) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ 2543 เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ที่กำหนดให้ บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และเตรียมเข้าสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามกรอบนโยบายการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สี่ ด้าน คือ ด้านโอกาสทาง

การศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา และด้านความปลอดภัยนักเรียน อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 17 ได้ระบุว่า ให้จัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงกำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินการนำร่องการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และนำผลไปขยายการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 ก :1)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษาของส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีภารกิจในการจัดการศึกษาที่สำคัญคือ ดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย กลุ่มอายุ 4 – 6 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กวัยก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามนโยบายของรัฐบาลและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดถึงย่างเข้าปีที่สิบหก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตลอดจนดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีนักเรียน บุคลากร และหน่วยงานทางการศึกษาในความรับผิดชอบ คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 16 แห่ง โรงเรียน 481 โรง บุคลากร 6,199 คน และมีนักเรียนทั้งสิ้น 124,008 คน จากผลการจัดการศึกษาปีการศึกษา 2543 ปรากฏว่า ในด้านโอกาสทางการศึกษา ยังมีปัญหาในเรื่องการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนในภาคบังคับ สามารถเกณฑ์เด็กเข้าเรียนได้คิดเป็นร้อยละ 97.81 และมีอัตราการออกกลางคันของนักเรียนในทุกระดับชั้นคิดเป็นร้อยละ 5.72 ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และจากการสำรวจการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่า ยังมีส่วนหนึ่งของนักเรียนที่ออกนอกระบบโรงเรียน โดยมีสาเหตุจากการย้ายติดตามผู้ปกครอง และอีกส่วนหนึ่งคือนักเรียนมีปัญหาทางครอบครัว ด้านคุณภาพการศึกษา ยังมีอัตราการตกซ้ำชั้นถึงร้อยละ 5.00 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีอัตราการตกซ้ำชั้นสูงกว่านักเรียนในชั้นอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวน 1,810 คน คิดเป็นร้อยละ 11.08 สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ที่ต้องพัฒนาในระดับประถมศึกษา คือ กลุ่มทักษะภาษาไทย ทักษะคณิตศาสตร์ และประสบการณ์ชีวิต ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ส่วนในด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา จากการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนปี 2541 ปรากฏว่า ยังต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนในเรื่องการจัดบุคลากร การพัฒนาการเรียนรู้อของนักเรียน การพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารในสำนักงานและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และในด้านความปลอดภัยนักเรียน จะต้องมีการปรับปรุงแผนการดำเนินงานการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การติดตามผลการดำเนินการตามโครงการโรงเรียนสีขาว การคุ้มครองสิทธิเด็ก การกำหนดมาตรการและวิธีการรณรงค์การป้องกันโรคเอดส์และยาเสพติดภายในโรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. 2543 : 1 – 15) ทั้งนี้ ในการดำเนินการจัดการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษานั้น บุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สนับสนุนการจัดการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามกรอบนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ ด้านคือ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษาและด้านความปลอดภัยนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรทางการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในการวางแผนดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดโรงเรียน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

บทสรุปที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามกรอบนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ที่ ด้านของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 1) ดังนี้ คือ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา และด้านความปลอดภัยนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาจากข้าราชการครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2544 จำนวน 6,199 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจากตารางอัตราส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 608) ได้ 364 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปรตำแหน่ง

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

3.1.1 ตำแหน่ง แบ่งเป็น

3.1.1.1 ครู

3.1.1.2 ผู้บริหาร

3.1.2 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น

3.1.2.1 มีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน

3.1.2.2 มีห้องเรียนตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหารสี่ด้าน ได้แก่

3.2.1 ด้านโอกาสทางการศึกษา

3.2.2 ด้านคุณภาพการศึกษา

3.2.3 ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา

3.2.4 ด้านความปลอดภัยนักเรียน

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูและผู้บริหารมีทัศนะในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

2. ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนะในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดการศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา เป็นระยะเวลา 12 ปี

การประกันคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการและเป็นหลักประกันได้ว่า ผู้ที่จบการศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของสังคมตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนด

ครู หมายถึง บุคลากรซึ่งปฏิบัติการสอนประจำอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้รับราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ด้านโอกาสทางการศึกษา หมายถึง การให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ถึงย่างเข้าปีที่ 19 หรือ การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและเท่าเทียมกันทุกคน

ด้านคุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานที่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมกำหนด และได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากร งบประมาณ อย่างประหยัดและเหมาะสม

ด้านความปลอดภัยนักเรียน หมายถึง การคุ้มครองนักเรียนให้มีความปลอดภัยทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ และอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข

ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่แบ่งตามเกณฑ์กำหนดตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ซึ่งได้กำหนดขนาดโรงเรียนไว้ 2 ขนาด คือ ขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน ไม่มีผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป มีผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีสาระสำคัญประกอบด้วย การบริหาร การบริหารการศึกษา การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา ด้านความปลอดภัยนักเรียน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดตามลำดับดังนี้

การบริหาร

การบริหาร เป็นคำในภาษาไทยที่บัญญัติขึ้น ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษ คือ “administration” นักวิชาการและนักบริหารได้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้

ไซมอน และคนอื่น ๆ (Simon and Others. 1966 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน ส่วน เฮอร์เซย์ และบลิงชาร์ด (Hersey and Blanchard. 1982 : 3) ได้ให้คำจำกัดความว่า คือ งานที่ปฏิบัติโดยอาศัยบุคลากรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน สำหรับ สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 6) มีความเห็นว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ เพื่อนำเอาทรัพยากรของการบริหารมาดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนแนวคิดของ ซีรุติ ประทุมณพรัตน์ และคนอื่น ๆ (2530 : 1) ให้ความสำคัญเห็นว่าการบริหาร เป็นกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และมีการใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ และการจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในทำนองเดียวกันกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 31) อธิบายว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างซึ่งบุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ นิพนธ์ กินาวงศ์ (2523 : 3) ที่กล่าวว่า การบริหาร คือ การร่วมมือกันทำงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกันและในการทำงานร่วมกันนั้นจะต้องมีบุคคลที่เป็นหัวหน้า เรียกว่า ผู้บริหาร ซึ่งคล้ายกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (2524 : 5) อธิบายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้

อำนาจ ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ หรือคาดว่าจะมีมาจัดดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้น ให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 6) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ ใช้ทรัพยากรและเทคนิคอย่างเหมาะสม

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ โดยใช้เทคนิคทั้งศาสตร์และศิลป์ ผ่านกระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การ และการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและพึงพอใจแก่ทุกฝ่าย สำหรับการบริหารการศึกษานั้นผู้บริหารจะต้องใช้กระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป

การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา (educational administration) มีนักวิชาการและนักบริหารหลายท่าน ได้ให้ความหมายและคำจำกัดความ ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 14) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อดำเนินงานของโรงเรียนให้บังเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ส่วน แคมเบลล์และคนอื่น ๆ (Campbell and Others. 1977 : 22) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา เพื่อให้คำว่า การศึกษา ได้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง และผู้ที่จัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาก็คือ ผู้บริหารการศึกษา สำหรับนักการศึกษาของไทยคือ ภิญโญ สารธร (2514 : 12) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรมทั้งในด้านการสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ส่วนแนวกิดของ ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2529 : 8) ให้ความเห็นว่าการบริหารการศึกษา เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายฝ่ายดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ คุณธรรม และค่านิยม พร้อมทั้งจะสนองการพัฒนาประเทศ ทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

ในทำนองเดียวกันกับ สมบูรณ์ พรหมภาพ (2521 : 15) ที่อธิบายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม ให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่และมีความเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างเอกัตบุคคลเพื่อให้เขาเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สมใจ ธีระกุล (2541 : 10) ที่กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามในปัจจัยการบริหาร ดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้เจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทั้งนี้เพื่อให้ได้กำลังคน (man power) ที่มีคุณภาพและเพียงพอพร้อมด้วยคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์คล้ายกับ สมควร ลิมคุลย์ (2538 : 11-12) อธิบายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงานร่วมกัน โดยใช้คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและบรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษาที่วางไว้ โดยอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ ส่วน เมธี ปิณฑานนท์ (2525 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการ หรือให้บริการด้านการปกครอง การเรียนการสอน และการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษาร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพตามจุดหมายที่ได้วางไว้ และกิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 4) อธิบายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จัดดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษาอันได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ ตำราเรียนและอาคารสถานที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือคือความพยายามที่จะจัดดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยให้มีผลผลิตคือผู้เรียนที่มีคุณภาพในที่สุด

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดำเนินการจัดกิจกรรมทางการศึกษา โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ และทรัพยากรทางการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อพัฒนาให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีคุณภาพของสังคมต่อไป

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนของชาติให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความเจริญของชาติ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งของโรงเรียน เพราะผู้

บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการทุกอย่างภายในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 8-18) กู๊ด (Good. 1959 : 13) ให้ความหมายการบริหารโรงเรียน
ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลทั้งในและนอกโรงเรียนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนา
เด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุกด้านเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพ
ส่วน วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536 : 41) ได้กล่าวถึงการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า เป็น
กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลาย ๆ คนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน
นับตั้งแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับ
ความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล
เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ สำหรับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์
(2536 : 2) ได้กล่าวถึงการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า เป็นการอำนวยความสะดวกเพื่อการ
เรียนการสอน ซึ่งควรพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ควรคำนึงถึงความสะดวก
ที่ให้แก่ครูในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ และบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการเรียน

บันลือ พุกกะวัน (2536 : 57) ให้ความหมายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาว่า หมายถึง
การดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการศึกษาหรือจุดมุ่งหมาย
ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) คือ ให้นักเรียนมีสุขภาพดี
มีคุณธรรม มีความเป็นพลเมืองดี สามารถใช้ประโยชน์ของวิชาที่เรียน มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ
และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ส่วนแนวคิดของ ปญฺญ นันทวงศ์ (2533 : 73) เห็นว่า
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการปฏิบัติการในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนา
นักเรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตามขอบข่ายงานบริหารโรงเรียนที่กำหนดไว้ ใน
ทำนองเดียวกันกับ วิจิตร (ชีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล (2523 : 3) ที่กล่าวว่า การ
บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บริการ
ทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม
พฤติกรรม และคุณธรรมต่าง ๆ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ และเชาว์ มณีวงศ์
(2533 : 6-8) อธิบายว่า การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารงานให้
ครอบคลุมภารกิจตามขอบข่ายของงานที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา และตระหนักว่าเป้าหมาย
สูงสุดในการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การที่
ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินงานทางการศึกษา โดยมีเทคนิคและกระบวนการ
การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ภายใต้ขอบข่ายงานหกงานคือ งานวิชาการ งานบุคลากร งาน
กิจการนักเรียน งานธุรการการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีคุณภาพบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา มีนักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้ให้ความหมายและคำจำกัดความ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 7) ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง คือ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการโดยอ้อม คือ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก : 2) บันทึกไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกำหนดไว้จะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2541 : 39) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นมาตรการที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีหลักประกันว่า นักเรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่วนแนวคิดของ อารุง จันทวานิช (2542 ก : 79) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นวิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่า นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่นเดียวกับ อาริรัตน์ วัฒนสิน (2542 : 9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2542 : 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะยกมาตรฐานของโรงเรียนที่ยังไม่เข้ามาตรฐาน

ผลักดันให้ได้มาตรฐานโดยมีความเชื่อว่า ถ้ากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา มีการวางระบบอย่างถูกต้องแล้ว คุณภาพที่ดีก็จะตามมา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 2) มีหลักการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญไว้สองประการ คือ กระจายอำนาจในการบริหารงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและโรงเรียนและให้คณะกรรมการตามกฎหมาย (กปช., กปจ., กปอ.) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา สี่ นโยบาย คือ นโยบายที่หนึ่ง คือ จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน นโยบายที่สอง คือ ส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาร่วมกัน นโยบายที่สาม คือ สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างเสรีภาพในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของส่วนภูมิภาคกับกรอบการดำเนินงานที่ส่วนกลางกำหนด นโยบายที่สี่ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้ด้วยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนรวมทั้ง นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำในการพัฒนา จะต้องมองภาพของการดำเนินงานโดยตลอดและทำความเข้าใจให้ตรงกันแก่ทุกฝ่าย ต้องสร้างเจตคติทางบวกเพื่อกระตุ้นศรัทธาและความร่วมมือต่องานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และต้องมีการสื่อสารให้ข้อมูลย้อนกลับกันอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 ข : 13)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการและเป็นหลักประกันได้ว่า ผู้ที่จบการศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของสังคมตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 1) ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานตามกรอบนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สี่ ด้าน คือ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา และด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดตามลำดับดังนี้

ด้านโอกาสทางการศึกษา

ด้านโอกาสทางการศึกษา มีนักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้ให้ความหมาย คำจำกัดความ และแสดงทัศนะไว้มากมาย ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2542 : 50) อ้างถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ที่บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จากบทบัญญัติดังกล่าวนี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่า รัฐมีหน้าที่ต้องจัดการศึกษาให้เยาวชนของชาติทุกคนได้รับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็เด็กด้อยโอกาส พิการ ยากจน หรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร แต่การดำเนินงานจัดการศึกษาของรัฐที่ผ่านมา พบว่า รัฐสามารถจัดการศึกษาให้กับเยาวชนในชาติอันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาภาคบังคับได้เพียง 6 ปี และเมื่อพิจารณาโดยเฉลี่ยแล้วคนไทยได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนเพียง 5.3 ปีเท่านั้น ซึ่งน้อยกว่าประเทศที่เจริญก้าวหน้าในกลุ่มเอเชียด้วยกัน อาทิ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี และสิงคโปร์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 2-3) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ด้านโอกาสทางการศึกษารอบคลุมทุกระดับการศึกษาไว้ สาม ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อให้เด็กวัยก่อนประถมศึกษา มีโอกาสได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมและมีความพร้อมในการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ประการที่สอง เพื่อให้ให้นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนได้รับการศึกษาจนจบหลักสูตร มีความรู้ ทักษะ เจตคติตามที่หลักสูตรกำหนด และประการที่สาม จัดการศึกษาให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับเก้าปี มีโอกาสเข้ารับการศึษาอย่างทั่วถึงและสนับสนุนให้เรียนต่อเนื่องจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี และกล่าวถึงจุดเน้นด้านโอกาสทางการศึกษาว่า ต้องเกณฑ์เด็กในระดับประถมศึกษาให้ครบถ้วน ลดการออกกลางคันให้เหลือน้อยที่สุด โดยใช้ยุทธศาสตร์ การปรับปรุงข้อมูล การเกณฑ์เด็กเชิงรุก การศึกษาพิเศษ การพัฒนารูปแบบใหม่และการปรับปรุงระบบสงเคราะห์เด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 ก : 28) และในปีงบประมาณ 2543 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 1) ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานเพื่อเตรียมเข้าสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษา ด้านโอกาสทางการศึกษาไว้สามประการ คือ ประการที่หนึ่ง จัดทำสำมะโนประชากร สำมะโนนักเรียน จัดให้มีข้อมูลเด็กในวัยเรียนโดยมีข้อมูลเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเป็นรายคน ประการที่สอง เด็กกลุ่มด้อยโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ประการที่สาม เด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่หก ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งทุกคน

บุญช่วย ทองศรี (2542 :19) กล่าวถึง ปัญหาความเสมอภาคในด้านโอกาสทางการศึกษา ว่ายังมีอยู่และยากที่จะแก้ไข การศึกษาสำหรับผู้เสียเปรียบและด้อยโอกาสปัจจุบันนี้มีผู้เห็นใจและอยากช่วยเหลือแต่ยังไม่เป็นระบบกว้างและยังก้าวไปไม่ถึงผู้ด้อยโอกาสทั้งหมดอย่างแท้จริง เช่น การศึกษาสำหรับคนพิการยังจัดได้เพียงร้อยละ 20 ของประชากรผู้พิการ การศึกษาสำหรับคนยากไร้ ก็ยังไม่เพิ่มมากนัก ระบบการคัดเลือกเข้าเรียนต่อการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สูงขึ้นยังมีระบบสอบแข่งขัน คัดเลือกอยู่ เป็นเหตุสำคัญทำให้ไม่สามารถสร้างความเสมอภาคในโอกาสเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : บทนำ) ยังสำรวจพบว่า อัตราการเรียนต่อของนักเรียนที่เรียนจบการศึกษาภาคบังคับแล้วเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังต่ำมาก ซึ่งเด็กส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 11 – 12 ปี เป็นวัยที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาความรู้ และเด็กดังกล่าวยังไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เนื่องจากขัดกับหลักสากลว่าด้วยสิทธิการใช้แรงงานเด็กและกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2530 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งในระยะเริ่มแรกให้ดำเนินการในพื้นที่ยากจนก่อน โดยมีกรมสามัญศึกษาและกรมการศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบดำเนินการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปอีก 3 ปี โดยไม่บังคับ จากการศึกษาผลการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2535 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปได้ดังนี้ คือ ด้านอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนบางประเภทยังขาดแคลน บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอและมีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาบังคับงบประมาณได้รับล่าช้าและจำนวนจำกัด การประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจให้เด็กเข้าเรียนต่อยังทำได้ไม่ถึง การประสานงานระหว่างหน่วยงานไม่ชัดเจนเป็นทางการ และประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยากจน ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 30)

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2532 : 14) ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่นักเรียนประถมศึกษา ไม่มีโอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ว่า นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่สามารถส่งบุตรหลานให้เรียนต่อได้ และต้องการให้เด็ก ช่วยทำงานบ้าน การคมนาคมระหว่างบ้านและโรงเรียน

มัธยมศึกษาไม่สะดวกและกรมวิชาการ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ บุคลากร วัสดุการศึกษา ภาระหน้าที่ของครู ความสามารถในการบริหารและจัดการของผู้บริหารโรงเรียน เจตคติที่มีต่อนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาของครู สภาพแวดล้อมของชุมชนและผู้ปกครอง ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู และความรู้พื้นฐานของนักเรียน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินการด้านโอกาสทางการศึกษา มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้เด็กหรือเยาวชนของชาติได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งจัดการศึกษาพิเศษให้เด็กพิการ เด็กยากจน ด้อยโอกาส และเด็กที่อยู่ห่างไกลทุรกันดาร ให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องจนจบหลักสูตร การศึกษาภาคบังคับ ตลอดจนส่งเสริมให้เรียนต่อจนจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานทางการศึกษาจึงได้จัดทำสำมะโนประชากร สำมะโนนักเรียน ข้อมูลเด็กวัยเรียน เพื่อให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน

ด้านคุณภาพการศึกษา

ด้านคุณภาพการศึกษา มีนักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้ให้ความหมาย คำจำกัดความ และแสดงทัศนะไว้มากมายดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 14) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพ หมายถึง มาตรฐาน (standard) ซึ่งขึ้นอยู่กับกำหนัดของแต่ละสังคม และให้ความหมายในทางการศึกษาว่า คุณภาพการศึกษาหมายถึง การศึกษาที่มีองค์ประกอบ สามประการ ดังนี้ คือ ประการที่หนึ่ง วัตถุประสงค์และเนื้อหาในหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของรัฐเหมาะสมกับสภาพสังคม และเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ประการที่สอง มีมาตรการ กระบวนการดำเนินงาน ในการติดตามผลที่นำไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ ประการที่สาม ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามที่ต้องการครบถ้วน สำหรับ วิชัย ตันศิริ (2542 : 24 – 25) ให้ทัศนะในเรื่องคุณภาพการศึกษาของไทยว่า คุณภาพทางการศึกษา หมายถึง คุณภาพและมาตรฐานการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ทุก ระดับและอาจจะอ้างอิงถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ และเมื่อเทียบกับต่างประเทศแล้วเยาวชนไทยอยู่ในลำดับท้าย ๆ ซึ่งจุดบกพร่องอยู่ที่การสอนที่ไม่เน้นการคิดโดยอิสระของผู้เรียน สอนในกรอบของความรู้ตามตำรา คุณภาพมาตรฐานแนวนั้นเป็นคุณภาพมาตรฐานความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่มีแนวคิดด้านคุณภาพที่ต่างออกไปอีก เช่น แนวคิดที่จะให้ปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปัญหาของชีวิตจริง สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน อันได้แก่ ความเป็น

ท้องถิ่น แนวทางนี้จึงพูดถึงการกระจายบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบระดับล่าง นอกจากนั้นยังมีแนวคิดในเรื่องคุณภาพการศึกษาว่า จะต้องพิจารณาที่ตัวมนุษย์ทั้งหมดที่เป็นผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพอย่างไร สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถช่วยตนเองและรับผิดชอบต่อสังคมได้หรือไม่ เป็นผู้ทำได้หรือไม่ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพหรือไม่ เพราะฉะนั้น เมื่อกล่าวถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ความหมายจึงครอบคลุมหลาย ๆ มิติของคุณภาพ การที่จะกำหนดปรัชญาแนวทางหลักสูตรการเรียนการสอนระดับต่าง ๆ จึงต้องคำนึงถึงมิติต่าง ๆ ของคุณภาพด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 1-5) มีวัตถุประสงค์ด้านคุณภาพการศึกษา สี่ ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ใฝ่รู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ มีทักษะพื้นฐานอาชีพ สามารถประกอบสัมมาชีพได้ตามควรแก่ศักยภาพ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประการที่สอง เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้อย่างเหมาะสม ประการที่สาม นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และมีสุขภาพจิตดี มีทักษะชีวิตที่ดี รู้จักป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยและสิ่งเสพติด และประการที่สี่ เพื่อให้ นักเรียนเห็นคุณค่าและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย รู้จักใช้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในปีงบประมาณ 2542 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 ก : 30) ได้กล่าวถึงจุดเน้นการประกันคุณภาพการศึกษาว่า ต้องพัฒนานักเรียนและโรงเรียนให้ได้มาตรฐานโดยใช้ยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การปฏิรูปการเรียนการสอนและการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ และการเรียนรู้จากครอบครัว จากชุมชนและสื่อมวลชนและในปีงบประมาณ 2543 จึงได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษาไว้สองประการ คือ ประการที่หนึ่ง โรงเรียนทุกโรงยกระดับคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนสูงขึ้นจากปีการศึกษา 2542 และประการที่สอง มีโรงเรียนเป็นต้นแบบการจัดระบบการประกันคุณภาพในพื้นที่เป้าหมายอย่างน้อยหนึ่งโรงที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 ก : 1)

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 12-23) มีความเห็นว่า คุณภาพทรัพยากรมนุษย์ส่วนหนึ่ง มาจากการศึกษาขั้นพื้นฐานจากระบบโรงเรียน ซึ่งจะต้องเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ทุกคนเท่าเทียมกันทางคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข มี

ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปัจจัยที่จะส่งผลให้การศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่ หนึ่งหลักสูตร จะต้องประกอบด้วยหลักสูตรระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยเน้นการให้ความสำคัญกับผู้เรียน สอง การจัดการเรียนการสอน ต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง สาม ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการระบบคุณภาพ มีการควบคุมคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐาน ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และสี่ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ มุ่งให้เกิดความสมานฉันท์ระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษา โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อมาตรฐานทั้งด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจและร่วมกำหนดมาตรฐาน ซึ่งโรงเรียนจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด การกำหนดมาตรฐานก็จะต้องกำหนดให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงมาตรฐานระดับจังหวัด และระดับชาติตามลำดับ

บุญช่วย ทองศรี (2542 : 18-19) กล่าวว่า ปัญหาใหญ่ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน อยู่ที่คุณภาพและบริการการศึกษาในเรื่องคุณภาพการศึกษาทั้งด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ครูและผู้เรียนยังให้ความสำคัญกับการจำเนื้อหาความรู้มากกว่าการสร้างทักษะ กระบวนการคิดและกระบวนการแสวงหาความรู้ คุณภาพการเรียนทุกระดับยังมีปัญหา ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเด็กไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง มีการเรียกร้องให้ระบบการศึกษาในโรงเรียนให้ความสำคัญกับการเป็นคนดี การรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา การสร้างนิสัยการเรียนรู้ การรู้จักนำความรู้ไปสู่การงานอาชีพ เหล่านี้คือ ดัชনীชีวิตด้านสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2542 : 9) กล่าวว่า ปัญหาใหญ่ของการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน อยู่ที่คุณภาพของการศึกษา ทั้งเรื่องหลักสูตรและการเรียนรู้ โดยเฉพาะเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังให้ความสำคัญกับการวัดผลแบบเลือกตอบและใช้การสอบเป็นการตัดสินผลการเรียนเสียเป็นส่วนใหญ่ ครูและนักเรียนยังให้ความสำคัญกับการจำเนื้อหาความรู้มากกว่าการสร้างทักษะ กระบวนการคิด กระบวนการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาสำหรับอนาคต กระบวนการคัดสรรคนเพื่อเรียนต่อยังยึดความรู้จากผลสอบ โดยเกือบจะไม่สนใจพฤติกรรม การเรียนรู้ที่ผ่านมา ผู้ที่มุ่งเรียนต่อในมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการกวาดวิชาเพื่อสอบคัดเลือกและทุ่มเทเพื่อสอบเทียบลัดเพื่อให้เข้ามหาวิทยาลัยได้เร็วขึ้น คุณภาพของการเรียนรู้ทุกระดับ จึงยังมีปัญหาถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเด็กไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง

จริง มีการเรียกร้องให้ระบบการศึกษาในโรงเรียนให้ความสำคัญกับการเป็นคนดี การรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา การสร้างนิสัยการเรียนรู้ การรู้จักนำความรู้ไปสู่การงานอาชีพ ลดการเรียนแบบท่องจำ เหล่านี้คือ ค่านิยมที่วัดความสำเร็จต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 14 – 16) อธิบายว่า นักเรียนที่มีคุณภาพต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ สุขภาพกายและจิตที่ดี และมีคุณธรรมจริยธรรม จากคุณลักษณะดังกล่าว จึงได้กำหนดมาตรฐานนักเรียนไว้แก่มาตรฐาน คือ นักเรียนมีความรู้พื้นฐานตามระดับการศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษา และความสามารถทางคณิตศาสตร์ มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหา มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน/งานอาชีพ และสามารถใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย มีสุขภาพสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ มีคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และนักเรียนเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิใจในความเป็นไทย และเพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง มาตรฐานการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพนั้น ต้องมีองค์ประกอบหลายอย่างรวมกัน ทั้งด้านการบริหาร ครู นักเรียน หลักสูตร ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ทุกองค์ประกอบต้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเพื่อให้นักเรียนมีลักษณะเป็นที่พึงพอใจของชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในสังคม โรงเรียนทุกโรงต้องยกระดับคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนให้สูงขึ้น เพราะคุณภาพศึกษาย่อมแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์นั่นเอง

ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา

ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา มีนักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้ให้ความหมาย คำจำกัดความและแสดงทัศนะไว้มากมาย ดังนี้

Good (1973 :11) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพว่า หมายถึง ความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลที่ต้องการ โดยใช้เวลาและความพยายามอย่างประหยัดเมื่อเทียบกับปริมาณงานที่สำเร็จ สำหรับสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2542 : 10) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานหรือดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จอย่างดีตามที่ตนได้ตั้งความหวังไว้ อันเป็นการสร้างสรรค์ผลผลิตที่มุ่งจะกระทำนั้นให้ได้ผลออกมาดีที่สุด มากที่สุด โดยใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดในทางการศึกษา ส่วน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 11) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพทางการศึกษาว่า เป็นการดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยใช้ระยะเวลาตามกำหนดรวมทั้งใช้จ่ายทรัพยากรต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด และเมื่อผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ระบบสังคมแล้วควรเป็นที่พึงพอใจของสถาบันต่าง ๆ ในสังคมด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ (2527 : 24) ให้ความหมายของประสิทธิภาพทางการศึกษาว่า หมายถึง ความสามารถในการจัดการศึกษาให้ครบถ้วนในสามด้านต่อไปนี้ คือ ด้านที่หนึ่ง ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทั้งในทางวิชาการ และไม่ใช่วิชาการตามแนวของหลักสูตร ด้านที่สอง ให้มีการกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ด้านที่สาม ให้ดำเนินการครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งหมายถึงประสิทธิภาพของกลไกภายในของการจัดการศึกษา และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 ก : 33) กล่าวถึง จุดเน้นการประกันประสิทธิภาพว่า ต้องพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารและจัดการในทุกระดับและพัฒนาความเป็นมืออาชีพโดยใช้ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบบริหาร การพัฒนาครูและบุคลากรมืออาชีพ การพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่น การพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนและการพัฒนาระบบกำกับ ติดตามและประเมินผลให้โรงเรียนมีภารกิจที่ต้องดูแลเป็นพิเศษในด้านความโปร่งใส และตรวจสอบได้ในการบริหารจัดการ การพัฒนาเครือข่ายโรงเรียน การปฏิรูประบบงานในองค์กร การปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารบุคลากร วางระบบนิเทศ 100% การพัฒนาระบบบริหารและบุคลากรการศึกษา และการพัฒนาการมีส่วนร่วมของกรรมการโรงเรียน โดยสนับสนุนให้ได้เรียนรู้จากผลงานของกรรมการโรงเรียนอื่น ๆ และในปีงบประมาณ 2543 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 1 - 2) ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษาไว้สามประการ คือ ประการที่หนึ่ง โรงเรียนทุกโรงมีการบริหารจัดการลักษณะเครือข่ายโรงเรียน ประการที่สอง นำทรัพยากรของทุกโรงเรียนมาใช้ร่วมกันมากขึ้น โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดเล็กได้มีส่วนใช้ทรัพยากรได้อย่างเสมอภาคมากขึ้น ประการที่สาม มีการนำทรัพยากรจากแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนมาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษามากขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพทางการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากร งบประมาณอย่างประหยัดและเหมาะสม ประสิทธิภาพทางการศึกษา ต้องครอบคลุมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การกระจายโอกาสให้นักเรียนอย่างทั่วถึง ความสัมพันธ์กับชุมชนและผลผลิตของการศึกษาคือ นักเรียนเป็นที่พึงพอใจของสังคม มีการบริหารจัดการลักษณะเครือข่ายโรงเรียน โดยนำทรัพยากรของโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกันมาใช้ร่วมกัน เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่ขาดแคลน ได้

ใช้ทรัพยากรอย่างเสมอภาคกัน รวมทั้งให้เพิ่มแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนให้มากขึ้นทั้งนี้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ด้านความปลอดภัยนักเรียน

ด้านความปลอดภัยนักเรียน มีนักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้ให้ความหมาย คำจำกัดความ และแสดงทัศนะไว้มากมาย ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 ข : 37 - 45) กล่าวว่า การประกันความปลอดภัยนักเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ และได้มีมาตรการเพื่อให้ นักเรียนปลอดภัยจากการล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ เช่น ถูกลงโทษเกินกว่าเหตุทางจิตใจและอารมณ์ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ใช้มาตรการป้องกันโดยจัดให้มีคณะกรรมการเฝ้าระวังและป้องปรามกรณีล่วงละเมิดสิทธิเด็กอย่างจริงจัง ผู้บริหารควรสอดส่องดูแลไม่ให้มีการล่วงละเมิดสิทธิเด็ก ปฏิบัติตามระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการลงโทษ ส่งเสริมให้ครูศรัทธาในวิชาชีพครู เพื่อให้ นักเรียนปลอดภัยจากสารเสพติดใช้มาตรการป้องกันโดยให้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติดแก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สถานที่ของโรงเรียนต้องไม่เอื้ออำนวยต่อการเสพยาเสพติด จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อให้นักเรียนปลอดภัยจากการทะเลาะวิวาท ใช้มาตรการป้องกันสอดส่องดูแลความปลอดภัยของนักเรียน จัดกิจกรรมเผยแพร่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และความสามัคคี สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนปลอดภัยจากสื่อลามกอนาจารควรใช้มาตรการป้องกันห้ามนักเรียนและบุคลากรนำสื่อลามกอนาจารเข้ามาในโรงเรียน จัดการเรียนการสอนเพศศึกษาให้เหมาะกับวัยนักเรียน ปลุกฝังค่านิยม ประเพณีอันดีงามของวัฒนธรรมไทยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนควรแต่งกายให้สุภาพ ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการกวดขันดูแล เก็บทำลายสื่อลามกอนาจารทุกชนิดและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน จัดกิจกรรมเชิงรุกเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีและแนะนำแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนปลอดภัยจากอบายมุข ใช้มาตรการป้องกันโดยจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของอบายมุข สอดส่องดูแลความปลอดภัยของนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน ขอความร่วมมือกับชุมชนในการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน ยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนและชุมชน ร่วมมือกับวัดและองค์กรชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย เช่น ทำสมาธิ ฟังเทศน์ ทำบุญในวันสำคัญ เป็นต้น

กษมา วรวรรณ ณ อุชฺษา (2542 : 61) กล่าวถึง ความสำคัญของความปลอดภัยนักเรียน ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองต่างมุ่งหวังให้โรงเรียนดูแลบุตรหลานเป็นอย่างดี โรงเรียนจึงไม่อาจปฏิเสธ ความรับผิดชอบในอันที่จะต้องปกครองให้นักเรียนปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ การประกัน ความปลอดภัยจึงเป็นภารกิจสำคัญที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหาร และครูต้องเอาใจใส่พร้อมทั้งเชิญชวน ครู ผู้ปกครองและชุมชนมามีส่วนร่วมในการรักษาความ ปลอดภัยแก่นักเรียนอย่างจริงจัง เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญของชุมชน ที่พร้อมด้วยวิชา ความรู้ สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรมและสวัสดิภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 ก : 34) มีจุดเน้นด้านความ ปลอดภัยของนักเรียนคือ การคุ้มครองนักเรียนให้ปลอดภัยและได้เจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้โดยมียุทธศาสตร์ คือ การดูแลสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและไม่มีมลภาวะ การคุ้มครองป้องกันและช่วย เหลือนักเรียนจากการถูกละเมิดสิทธิ สารเสพติด ความรุนแรง การทะเลาะวิวาทและสื่อที่ไม่ เหมาะสมให้โรงเรียนดำเนินการเป็นพิเศษในการจัดระบบตรวจสอบและเฝ้าระวังในชุมชน ติดตาม ผลงานว่าลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุการละเมิดสิทธิเด็กน้อยลงเพียงใด เร่งแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นหรือ มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงเด็กมากกว่าพยายามปิดข่าวหรือไกล่เกลี่ยให้ยอมความ และ ในปีงบประมาณ 2543 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 2) ได้กำหนด ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านความปลอดภัยไว้สองประการคือ ประการที่หนึ่ง นักเรียนได้รับการปกป้อง คุ้มครองให้ได้รับสิทธิพื้นฐานและความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ประการที่สอง มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้การดูแลปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยแก่เยาวชน

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 3) ได้มีเป้าหมายด้านความปลอดภัย นักเรียนไว้ สาม ประการ ดังนี้ คือ ประการที่หนึ่ง นักเรียนทุกคนได้เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มี สภาพแวดล้อมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ประการที่สอง นักเรียนทุกคนได้รับการ คุ้มครองสิทธิและปลอดภัยจากการล่วงละเมิดทั้งทางร่างกายและจิตใจ ประการที่สาม นักเรียน ทุกคนได้รับการคุ้มครองป้องกันให้ปลอดภัยจากสารเสพติด อบายมุข การถูกรังแกหรือทะเลาะ วิวาท และสื่อที่ไม่เหมาะสม โดยมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกัน สามประการ คือ ประการที่หนึ่ง จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดถูกสุขลักษณะ มีความปลอดภัย ประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกรรมการโรงเรียนให้ดูแลเรื่องมลภาวะของโรงเรียนทั้งการให้ความรู้ การเฝ้าระวัง การป้องกันและแก้ไขเพื่อไม่ให้โรงเรียนได้รับผลกระทบจากมลพิษต่าง ๆ ภายนอก โรงเรียน กำหนดมาตรการป้องกันไม่ให้โรงเรียนได้รับผลกระทบจากมลพิษทั้งจากสถานเริงรมย์ โรงงานอุตสาหกรรม ประการที่สอง คุ้มครองความปลอดภัยของนักเรียนจากการถูกล่วงละเมิด

ทั้งทางร่างกาย จิตใจ โดยกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองป้องกันและช่วยเหลือดูแลนักเรียนที่ถูกล่วงละเมิดสิทธิ ประการที่สาม ปกป้องคุ้มครองดูแลให้นักเรียนปลอดภัยจากสารเสพติด อบายมุข การทะเลาะวิวาท การถูกรังแกและสื่อที่ไม่เหมาะสม โดยประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน หน่วยงาน องค์กรภาครัฐและเอกชน และจัดกิจกรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน โดยใช้กระบวนการทักษะชีวิตเผยแพร่รูปแบบการกระทำของนักเรียนตามโครงการ “โรงเรียนสีขาว นิเทศ ติดตามผล และดูแลให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนสีขาวที่ยั่งยืน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ความปลอดภัยนักเรียน คือ การคุ้มครองให้นักเรียนอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ปลอดภัยจากการถูกละเมิดสิทธิ ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท การถูกรังแก สื่อที่ไม่เหมาะสม การพนัน และอบายมุขต่าง ๆ โรงเรียนต้องมีมาตรการในการป้องกันและคุ้มครองให้นักเรียนได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและมีความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้ควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมด้วย เพื่อความปลอดภัยนักเรียนอย่างสูงสุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปรีชา มีพงษ์ (2539 : 52) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่โรงเรียนจัดได้เหมาะสมแล้ว ได้แก่ เอกสารหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การนิเทศบุคลากร การปฐมนิเทศผู้ปกครอง การรักษาความปลอดภัย การจัดทำแผนผังอาคารสถานที่ และสำรวจความต้องการความร่วมมือของชุมชน ส่วนปัญหาที่โรงเรียนควรปรับปรุง ได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณ ขาดผู้นิเทศบางสาขา ขาดงบประมาณการดำเนินงานกิจการนักเรียน ขาดงบประมาณที่จะจ่ายบุคลากรที่อยู่เวรยาม ขาดแคลนอาคารประกอบและอาคารเรียน และเวลาไม่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

พรทิพา จินแพทย์ (2537 : 60) ศึกษาการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนได้ดำเนินงานตามมาตรการการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกรมสามัญศึกษา ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมการบริหาร โครงการการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง การส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองและครอบครัว การส่งเสริมคุณภาพทางการศึกษา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการศึกษา การศาสนาและ

การวัฒนธรรมเพื่อชุมชน พบปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนตามมาตรการของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูแนะแนวว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ มาตรการส่งเสริมคุณภาพทางการศึกษา มาตรการนอกเหนือจากนี้อยู่ในระดับน้อย

กองวิจัยการศึกษา (ธงชัย ไพบูลย์. 2540 : 55 ; อ้างอิงมาจาก กองวิจัยการศึกษา. 2537 : 3) ได้ประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและหาผลสรุปเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในปีการศึกษา 2536 ผลการวิจัย พบว่าด้านคุณภาพโดยภาพรวม นักเรียนส่วนใหญ่ผลการเรียนมีแนวโน้มเป็นที่น่าพอใจเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านการพัฒนาสังคม การพัฒนาสุขภาพ และความรู้ความคิดด้านวิทยาศาสตร์อาจจะต้องปรับปรุงแก้ไขบ้างเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความคิดด้านภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้ปกครองยากจน ไม่ต้องการให้บุตรหลานเรียนต่อ ครอบครัวแตกแยกและย้ายถิ่น นักเรียนต้องเลี้ยงดูผู้ปกครอง ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ขาดผู้อุปการะส่งเสียโรงเรียนอยู่ห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวก อาคารเรียนไม่เพียงพอและขาดห้องเรียนในการปฏิบัติการ งบประมาณมีไม่เพียงพอ การเบิกจ่ายยุ่งยากล่าช้าไม่ทันต่อการใช้

สุภาพ สุขเกษม (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสรี บุญทอย (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

อรยา ภัทธิษะนันท์ (2532 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดโครงสร้างสวัสดิการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดโครงการสวัสดิการในโรงเรียนประถมศึกษา มีการจัดโครงการสวัสดิการร้อยละ 80.5 โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีทางฉุกเฉินหรือบันไดหนีไฟ ไม่ได้จัดให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟ ไม่มีอุปกรณ์และเครื่องมือดับเพลิงและยังขาดครูประจำห้องพยาบาล สำหรับปัญหาการจัดโครงการสวัสดิการในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก คือ โรงเรียนขาดอุปกรณ์และเครื่องมือดับเพลิง ไม่มีการตรวจสอบและแนะนำการใช้เครื่องมือดับเพลิง

เฉลิม พรหมคุณาภรณ์ (2539 : 103 - 106) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษา 12 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ มีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมของนักเรียนในภาพรวมและรายด้านทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

สตริงฟิลด์ และเทดลิด (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2532 : 3 – 6 ; อ้างอิงมาจาก Stringfield and Teddlid . n . d . : unpagged) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สภาพที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพในระดับประถมศึกษา ของรัฐหลุยเซียน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ โรงเรียนมีความปลอดภัยสำหรับครูและนักเรียน โรงเรียนมีความเป็นระเบียบและถูกสุขลักษณะ การเรียนการสอนเตรียมเด็กเพื่อสอบและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตครูเข้าใจการใช้หนังสือประกอบเป็นอย่างดี โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มความรู้ให้แก่เด็ก โรงเรียนสามารถชักจูงชุมชนและผู้ปกครองเข้ามาช่วยเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

เดนนิสัน (Dennison . 1963 : 731 – 735) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความแตกต่างในสุขบัญญัติของนักเรียนที่มีฐานะต่ำ และนักเรียนที่มีฐานะปานกลางในโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทำการวิจัยในเรื่องโภชนาการ สุขภาพจิต สุขภาพในครอบครัว การปฐมพยาบาล สุขภาพชุมชน สุขภาพฟัน ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมสุขปฏิบัติของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความใกล้เคียงกันมาก

สตอกเลย์ (Stokley. 1978 : 6026 – 6027 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินผลการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน สำหรับการป้องกันสารเสพติดในชั้นแรก เพื่อประเมินผลการป้องกันสารเสพติด ซึ่งดำเนินการร่วมกันโดยโรงเรียนและชุมชนในรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ที่บรรลุผลสำเร็จสูงสุด คือการมีส่วนร่วมในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียน และผลงานแนะแนวของครูภายในโรงเรียน ส่วนวัตถุประสงค์ที่ต้องได้รับการพัฒนา ได้แก่ การประสานสัมพันธ์ของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนของนักเรียนและการจัดสรรเงินงบประมาณ

ทอมป์สัน (Thompson. 1995 : 2676 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการป้องกันการติดสารเสพติดในโรงเรียนชนบท ของรัฐมินเนโซต้าตอนใต้ โดยศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการใช้จ่ายและสารเสพติดในทางที่ผิด เพื่อกำหนดความแตกต่างของความรู้ การยอมรับ

ตนเอง ทักษะการใช้ยาเสพติดและการรักษาระหว่างกลุ่มที่กำหนด ผลปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มที่กำหนดความรู้การต่อต้านการติดสารเสพติด มีความรู้เรื่องสารเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้กำหนดเนื้อหา และนักเรียนหญิงมีความรู้มากกว่านักเรียนชาย ผลการวิจัยพบว่า ในการกำหนดความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด การยอมรับตนเอง ทักษะที่มีต่อสารเสพติด และการรักษาควรจัดอยู่ในโปรแกรมการศึกษาของโรงเรียน โดยให้มีการประเมินและแก้ไขหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อติดตามนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรม ตามโครงการต่อต้านยาเสพติด ให้มีผลในการต่อต้านระยะยาวจนถึงขั้นอุดมศึกษา

ลาวเฟรท (จาร์ส นองมาก. 2538 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Lwaflet . 1980 : unpagged) เกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนในแต่ละระดับ เพื่อให้เป็นแนวทางให้โรงเรียนถือปฏิบัติและประเมินคุณภาพการศึกษาจะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ได้แก่ จุดมุ่งหมายขององค์กร การบริหาร การบริหารนักเรียน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โปรแกรมเสริมหลักสูตร บุคลากร อาคารสถานที่และการเงิน

จากผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ที่ได้กล่าวถึงข้างต้น พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอีกมาก ทั้งในด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา และด้านความปลอดภัย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้บริหารระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปประกอบในการบริหารและดำเนินงานในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ซึ่งบทนี้จะกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีการสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2544 จำนวน 6,199 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน และสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปรตำแหน่ง

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ตำแหน่ง	ตัวแปร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	ครู	5,622	330
	ผู้บริหาร	577	34
	รวม	6,199	364
ขนาดโรงเรียน			
	ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน	3,643	214
	ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป	2,556	150
	รวม	6,199	364

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เพื่อทราบถึงตัวแปรที่กำหนดในการศึกษา ซึ่งได้แก่ ตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 183 – 184 ; อ้างอิงมาจาก Likert. 1976) จำนวน 54 ข้อ โดยกำหนดการดำเนินการ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง

น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับการดำเนินการมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับการดำเนินการมาก
3	หมายถึง	ระดับการดำเนินการปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับการดำเนินการน้อย
1	หมายถึง	ระดับการดำเนินการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended questionnaire)

วิธีสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและรูปแบบงานวิจัยของบุญโฮ หยองบางไทร (2544 : 90 - 94) สุภาภรณ์ พงษ์พานิช (2544 : 95 - 99) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามจำนวน 54 ข้อ ตามขอบข่ายการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สี่ ด้าน คือ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา และด้านความปลอดภัยนักเรียน

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงวุฒิสามท่าน ได้แก่ คุณสุจินดา จันทวรรณ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศน์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา คุณปรีดา สุวรรณมณี ศึกษานิเทศน์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา และคุณประสิทธิ์ ปิยะกาญจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังบวบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) ของครอนบาค (Cronbach.1990 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9509

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาต่อไป

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปแสดงและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดสงขลาทุกแห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกจ่ายแบบสอบถามให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและส่งถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภายในเวลาที่กำหนด

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมและติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

4. รวบรวมแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรม SPSS/PC⁺ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วหาค่าร้อยละ

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวคิดของ ไลเคิร์ต (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 183 – 184 ; อ้างอิงมาจาก Likert. 1976) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ ห้า ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินความคิดเห็นของเบสต์ (Best. 1977 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.6668 – 5.0000	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.3334 – 3.6667	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.0000 – 2.3333	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย

4. คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อหาการกระจายของข้อมูลเป็นรายข้อ

5. ทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยการใช้การทดสอบที (t – test)

6. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยวิธีจัดลำดับความถี่เพื่อนำไปใช้ในการอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (statistical package for the social science by personal computer) ซึ่งมีค่าสถิติ ดังนี้

1. ร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (mean)
3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient)
5. การทดสอบที (t – test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้จะกล่าวถึงผลและการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้ คือ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัย	ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (sample)
\bar{X}	แทน คะแนนเฉลี่ย (mean)
SD	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
t	แทน สถิติที่ใช้ในการทดสอบที (t – test)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ใน 3 ด้าน คือ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา และด้านความปลอดภัยนักเรียน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการจัดการขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยศึกษาจากครู และผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามตัวแปร ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนดังรายละเอียดตามตาราง 2-3

ตาราง 2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
ครู	330	330	100	330	100
ผู้บริหาร	34	34	100	34	100
รวม	364	364	100	364	100

จากตาราง 2 แสดงว่า จำนวนแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูส่งไป 330 ฉบับ ได้รับคืน 330 ฉบับ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 330 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และจำนวนแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ส่งไป 34 ฉบับ ได้รับคืน 34 ฉบับ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 แสดงสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ครู	330	90.7
ผู้บริหาร	34	9.3
รวม	364	100
ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
มีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน	214	58.8
มีห้องเรียนตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป	150	41.2
รวม	364	100

จากตาราง 3 แสดงว่า ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและผู้บริหารโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.7 และร้อยละ 9.3 ตามลำดับ ส่วนขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานมีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และมีห้องเรียนตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 58.8 และร้อยละ 41.2 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสงขลา ใน สี่ ด้าน คือ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา และด้านความปลอดภัย

ตาราง 4 แสดงระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษา
 ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับดำเนินการ
ด้านโอกาสทางการศึกษา	3.6931	.5206	มาก
ด้านคุณภาพการศึกษา	3.6219	.5163	ปานกลาง
ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา	3.5871	.5254	ปานกลาง
ด้านความปลอดภัยนักเรียน	3.7358	.5407	มาก
เฉลี่ย	3.6639	.4656	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่าด้านคุณภาพการศึกษาและด้านประสิทธิภาพทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านโอกาสทางการศึกษาและด้านความปลอดภัยนักเรียนอยู่ในระดับมาก (รายละเอียดเป็นรายชื่ออยู่ในภาคผนวก ค. ตาราง 8)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน ที่ปฏิบัติงาน

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง

ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ครู N = 330		ผู้บริหาร N = 34		t	P
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1.	ด้านโอกาสทางการศึกษา	3.6818	.5182	3.8021	.5397	-1.284	.200
2.	ด้านคุณภาพการศึกษา	3.6166	.5156	3.6742	.5275	-.620	.536
3.	ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา	3.5753	.5294	3.7014	.4771	-1.334	.183
4.	ด้านความปลอดภัยนักเรียน	3.7203	.5417	3.8858	.5148	-1.704	.089
	เฉลี่ย	3.6526	.4663	3.7734	.4504	-1.443	.150

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีตำแหน่งต่างกันมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ข้อ ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	มีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน N = 214		มีห้องเรียนตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป N = 150		t	p
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1.	ด้านโอกาสทางการศึกษา	3.6742	.5474	3.7200	.4803	-.826	.409
2.	ด้านคุณภาพการศึกษา	3.6197	.5374	3.6251	.4863	-.099	.921
3.	ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา	3.5676	.5203	3.6149	.5331	-.845	.399
4.	ด้านความปลอดภัย	3.7389	.5396	3.7314	.5441	.130	.897
	เฉลี่ย	3.6558	.4735	3.6754	.4554	-.396	.692

จากตาราง 6 แสดงว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ตาราง 7 แสดงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
1.	ด้านโอกาสทางการศึกษา	
	1.1 ควรเปิดโอกาสให้เด็กด้อยโอกาสได้เรียน โดยเท่าเทียมกัน	42
	1.2 ควรจัดทุนการศึกษาให้นักเรียนที่ยากจนเรียนจบหลักสูตร	32
	1.3 ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกแก่เด็กพิการ	18
	1.4 ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา	17
	1.5 ควรจัดหายานพาหนะให้นักเรียนที่ยากจนและอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร	16
	1.6 ควรทำการสำรวจและจัดทำข้อมูลประชากรเด็กในวัยเรียนให้ครอบคลุมมากขึ้น	10
	1.7 ควรรับเด็กเข้าเรียนในเขตบริการให้ครบ 100 %	7
	1.8 ควรจัดแนะแนวให้นักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	6
	1.9 ควรมีมาตรการติดตามนักเรียนขาดเรียนอย่างจริงจัง	4
	1.10 ควรกำหนดเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนให้ชัดเจน	2

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
2.	ด้านคุณภาพการศึกษา 2.1 ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 25 2.2 ควรมีการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ 19 2.3 ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาร่วมกับโรงเรียน 19 2.4 หลักสูตรควรเน้นคุณธรรมและจริยธรรมในความเป็นไทยให้มากยิ่งขึ้น 15 2.5 ควรจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 15 2.6 ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 14 2.7 ควรแสวงหาวิทยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 11 2.8 ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 8 2.9 ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการศึกษา 8 2.10 ควรจัดงบประมาณในการนำนักเรียนศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ 6 2.11 ควรมีบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทางครบทุกสาขาวิชา 6 2.12 ควรจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน 3	

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
3.	ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา 3.1 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการศึกษา 17 3.2 บุคลากรทุกคนควรปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ 13 3.3 ควรจัดอบรมบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 11 3.4 ควรจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 9 3.5 ควรใช้แผนพัฒนาโรงเรียนเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา 9 3.6 ควรมีการกำกับ นิเทศ และติดตามผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 7 3.7 ควรเพิ่มงบประมาณจัดซื้อคอมพิวเตอร์ให้กับโรงเรียน 4 3.8 ควรมีบุคลากรที่ได้รับการอบรมการสอนเด็กพิเศษโดยเฉพาะ 2 3.9 ควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน 2 3.10 ควรให้องค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน 1	
4.	ด้านความปลอดภัย 4.1 ควรมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนทุก ๆ ด้าน 17 4.2 ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมแลพฤติกรรมของนักเรียน 15 4.3 ควรมีการดำเนินการตรวจสอบสภาพอาคารต่าง ๆ โดยช่างผู้ชำนาญทุกปี 12 4.4 ควรประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนที่ล้อมแหลม 10 4.5 ควรจัดบุคลากรเพื่อรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน 9 4.6 ควรมีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในชุมชน 9 4.7 ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของอบายมุขและสิ่งเสพติด 8	

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
	4.8 ควรกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ และแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียนให้ชัดเจน	7
	4.9 ควรลงโทษผู้กระทำความผิดที่ล่วงละเมิดสิทธิเด็กอย่างจริงจัง	5
	4.10 ควรจัดทำประกันชีวิตให้แก่นักเรียน	4
	4.11 ควรควบคุมดูแลในเรื่องสื่อลามกอย่างถ่วงถึง	4

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในบทนี้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดโรงเรียน และเพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2544 จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและรูปแบบงานวิจัยของ สุภาภรณ์ พงษ์พานิช โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มี ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ประกอบด้วยคำถาม 54 ข้อ ภายใต้อิง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพ ทางการศึกษา และด้านความปลอดภัยนักเรียน ตามลำดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิสามท่าน คือ คุณสุจินดา จันทวรรณ คุณปรีดา สุวรรณมณี และคุณประสิทธิ์ ปิยะกาญจน์ ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับครูและผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9509

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไป 364 ชุด ได้รับคืน 364 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 364 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืน
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (Statistical package for the social sciences for windows) เพื่อหาค่าทางสถิติ ดังนี้
 - 2.1 ร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปร ตำแหน่งและขนาด โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

2.2 คะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) ของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

2.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อหาการกระจายของข้อมูล

2.4 ทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้การทดสอบ (t - test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

3. จัดลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จากแบบสอบถามปลายเปิด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ด้านคุณภาพการศึกษาและด้านประสิทธิภาพทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านโอกาสทางการศึกษาและด้านความปลอดภัยนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามตัวแปร ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

2.1 ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านโอกาสทางการศึกษา ครูและผู้บริหารมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดทุนการศึกษาให้นักเรียนที่ยากจนเรียนจนจบหลักสูตร ควรเปิดโอกาสให้เด็กด้อยโอกาสได้เรียน โดยเท่าเทียมกัน ควรทำการสำรวจและจัดทำข้อมูลประชากรเด็กในวัยเรียนให้ครอบคลุมมากขึ้น ควรกำหนดเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนให้ชัดเจนและรับเด็กเข้าเรียนในเขตบริการให้ได้ครบ 100 % ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกแก่เด็กพิการและจัดหายานพาหนะให้นักเรียนที่ยากจน และอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา จัดแนะแนวให้นักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ควรมีมาตรการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนอย่างจริงจัง

3.2 ด้านคุณภาพการศึกษา ครูและผู้บริหารมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและหลักสูตรควรเน้นคุณธรรมและจริยธรรม ในความเป็นไทยให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ควรจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาร่วมกับโรงเรียน ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ควรจัดงบประมาณในการนำนักเรียนศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ควรแสวงหาวิทยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและควรจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน

3.3 ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา ครูและผู้บริหารมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการกำกับ นิเทศและติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ควรจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน ควรมีบุคลากรที่ได้รับการอบรมการสอนเด็กพิเศษโดยเฉพาะ บุคลากรทุกคนควรปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพและจัดอบรมบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ควรใช้แผนพัฒนาโรงเรียนเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ควรให้องค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน ควรเพิ่มงบประมาณเพื่อจัดซื้อคอมพิวเตอร์ให้กับโรงเรียน และควรจัดสรรงบประมาณเพื่อนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการศึกษา

3.4 ด้านความปลอดภัยนักเรียน ครูและผู้บริหารมีข้อเสนอแนะว่า ควรประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนที่ล่อแหลม ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลพฤติกรรมของนักเรียน ควรกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน

ให้ชัดเจน ควรจัดบุคลากรเพื่อรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน ควรควบคุมดูแลเรื่องสื่อลามกอย่างทั่วถึง ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของอบายมุขและสิ่งเสพติด ควรมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนทุก ๆ ด้าน ควรจัดทำประกันชีวิตให้แก่นักเรียนและควรลงโทษผู้กระทำความผิดที่ล่วงละเมิดสิทธิเด็กอย่างจริงจัง

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณภาพการศึกษาและด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านโอกาสทางการศึกษาและด้านความปลอดภัยนักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญธนา วราหกิจ (2541 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ธรรมโชติ (2542 : 72) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สายวิชาการธุรกิจ ในอำเภอหาดใหญ่ พบว่า การปฏิบัติงานเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สายวิชาการธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศรี หวังดี (2541 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1 (2543 : 134) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานจริงของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัฒนพงศ์ รุ่งเรือง (2542 : 78) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีแนวคิดด้านคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการศึกษาว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับปัจจุบันและอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก การศึกษาไทยจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสากลทั้งในส่วนที่เป็นปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนนั้น นอกจากจะให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนโดยตรงแล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงระบบกลไกและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพัฒนาการอย่างเต็มที่ เพื่อเตรียมคนไทยให้มีคุณลักษณะ “มองไกล คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม” รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจักษณ์านที่ดีและเป็นคนที่มีคุณธรรม (กรมสามัญศึกษา, 2542 ข : 1-2) ดังที่ บุญช่วย ทองศรี (2542 : 18-19) กล่าวว่า ปัญหาใหญ่ของการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอยู่ที่คุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพทางการศึกษา ทั้งด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากครูและผู้เรียนยังให้ความสำคัญกับการจำเนื้อหามากกว่าการสร้างทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการแสวงหาความรู้ คุณภาพการเรียนรู้ทุกระดับยังมีปัญหา ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า เด็กไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง มีการเรียกร้องให้ระบบการศึกษาในโรงเรียนให้ความสำคัญกับการเป็นคนดี การรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา การสร้างนิสัยการเรียนรู้ การรู้จักนำความรู้ไปสู่งานอาชีพ เหล่านี้คือ ดัชนีวัดความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 ก : 5-6) ได้สรุปปัญหาและความต้องการในการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพภายในโรงเรียน ในด้านบุคลากร สื่อ และเครื่องมือ พบว่า โรงเรียนมีความขาดแคลนด้านสื่อและเครื่องมือ ตลอดจนเอกสารเครื่องมือต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ เนื่องจากว่าที่มีอยู่เป็นเพียงทฤษฎีและหลักการเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทางโรงเรียนไม่สามารถดัดแปลงไปสู่การปฏิบัติหรือนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ครูและผู้บริหารมีแนวคิดเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนด้านโอกาสทางการศึกษา มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะว่าการดำเนินการด้านโอกาสทางการศึกษา มุ่งเน้นการจัดการให้เด็กหรือเยาวชนของชาติได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ที่บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จากบทบัญญัติดังกล่าวนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า รัฐมี

หน้าที่ต้องจัดการศึกษาให้เยาวชนของชาติทุกคนได้รับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็เด็กด้อยโอกาส พิการ ยากจน หรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร (รุ่ง แก้วแดง. 2542 : 50) โดยให้ออกาสเข้ารับการศึกษาอย่างทั่วถึงและสนับสนุนให้เรียนต่อจนจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี และจุดเน้นด้านโอกาสทางการศึกษา คือ การจัดทำสำมะโนประชากร สำมะโนนักเรียน จัดให้มีข้อมูลเด็กในวัยเรียน โดยมีข้อมูลเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเป็นรายคน เด็กกลุ่มด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น และเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่หกให้ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งทุกคน

และด้านความปลอดภัยนักเรียนอยู่ในระดับมาก น่าจะเนื่องมาจากครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจของนักเรียนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 ข : 37-45) ได้มีมาตรการเพื่อให้นักเรียนปลอดภัยจากการล้วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ ครูและผู้บริหารควรสอดส่องดูแลไม่ให้มีการล้วงละเมิดสิทธิเด็ก ใช้มาตรการป้องกันโดยให้ความรู้เรื่องโทษของสิ่งเสพติด อบายมุข การถูกรังแกหรือทะเลาะวิวาท และสื่อที่ไม่เหมาะสม โดยประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน หน่วยงาน องค์กรภาครัฐและเอกชน และจัดกิจกรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนโดยใช้กระบวนการทักษะชีวิตเผยแพร่รูปแบบการกระทำของนักเรียนตามโครงการ “โรงเรียนสีขาว” โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายโรงเรียนสีขาวขึ้น และโรงเรียนได้สนองตอบและเร่งรัดการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดมา มีการสรรหาบุคลากรเพื่อสร้างทีมงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยระดมบุคลากรทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว (สำนักงาน ป.ป.ส. 2541 : 17-18)

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ได้ทราบถึงระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้ศึกษาค้นคว้า หาแนวทางนำไปวางแผนพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านคุณภาพการศึกษาและด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา ซึ่งมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ให้มากขึ้น ครู ผู้บริหาร ชุมชน สังคม ตลอดจนองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต้องประสานความร่วมมือในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูและผู้บริหาร ยังได้ทราบถึงข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดโรงเรียน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนันทา หิรัญสาถิ (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษ สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนตามทัศนะของครูและผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ราไพ สาระโปก (2544 : 43) ที่ทำการวิจัย พบว่า ระดับทัศนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ประเภทเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในเขตจังหวัดภาคใต้ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เทียน ดันติวิริยภาพ (2533 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่ประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ที่แตกต่างกันด้านตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภักดิ์ มุขคาร์ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีตำแหน่งผู้บริหารต่างกัน ปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประมวล ชาวเรือ (2534 : บทคัดย่อ) พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติตามบทบาททางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลงานวิจัยของ เฉลียว พุ่มช่วย (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานการสังเกตการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การปฏิบัติงานการสังเกตการสอนของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเป็นตัวแปรที่ทำให้บุคคลมีทัศนะทั้งไม่แตกต่างกันและแตกต่างกัน แต่สำหรับงานวิจัยนี้ พบว่า ตัวแปรตำแหน่งไม่ได้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ทัศนะของครูและผู้บริหารต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ปัจจุบันนี้บุคคลที่จะเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาทุกตำแหน่ง ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ส่วนข้าราชการครูนั้นก็ได้รับการแต่งตั้งและได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญอย่างใกล้ชิดกับผู้บริหาร มีงานในความรับผิดชอบและปฏิบัติงานไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายเดียวกัน และมีโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมมนา ศึกษาองค์ความรู้ต่าง ๆ กับผู้บริหารอยู่เสมอ จึงเป็นโอกาสดีในการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 1-2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 ที่ระบุไว้ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ในการจัดการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 ข : 6, 24-25) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพการศึกษา องค์กรทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จึงได้จัดประชุมสัมมนาเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นกับครูและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์และสร้างความเข้าใจอันดีในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 1-2) การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ จะช่วยให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้ทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบใกล้เคียงกัน ทำให้บุคลากรมีทักษะในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528 : คำนำ) และเมื่อมองในแง่ของเหตุผลของมนุษย์แล้ว หลักพื้นฐานโดยทั่วไป มนุษย์ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีเหตุผลเหมือนกันมากกว่าแตกต่างกัน (อรุณรักรธรรม. 2517 : 78)

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อครู ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทักษะในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยจัดประชุม สัมมนา และทำกิจกรรมร่วมกัน โดยไม่คำนึงถึงตำแหน่งและเปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารได้มีส่วนร่วมในการวางแผน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และทักษะใหม่ ๆ อยู่เสมอ จะทำให้ครูและ

ผู้บริหารมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ (ศิริินทร์ วงศ์สวัสดิ์, 2533 : 140) ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุงเงิน ดาวเที่ยง (2534 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการจากระบบงานสื่อการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร หัวหน้างาน ไลตทัศน์ศึกษาและครู สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 11 พบว่า ผู้บริหาร หัวหน้างาน ไลตทัศน์ศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการจากระบบงานสื่อการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เสรี บุญทยอย (2542 : 70) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วราพงษ์ เพชรรัตน์ (2536 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์ พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภักดิ์ มุขคาร์ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลงานวิจัยของ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความสำเร็จในการบริหารเชิงระบบแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงไม่ว่าจะมีขนาดใดก็ตาม ย่อมได้รับนโยบายการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้บังคับบัญชาเหมือนกัน และอยู่ภายใต้แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการ

กำหนดขึ้น ขณะเดียวกันครูและผู้บริหารที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ก็ได้รับทราบนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน เพื่อเตรียมเข้าสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามกรอบนโยบายการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายโดยตรง อีกทั้งยังได้รับการอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดี ดังที่ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2535 : 117) กล่าวว่า การรับนโยบาย การมีบทบาทหน้าที่ และการศึกษาอบรม เป็นสาเหตุที่ทำให้การตีความเหมือนกัน จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ครูและผู้บริหาร ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ส่งผลให้มีการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ครูและผู้บริหารที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ศึกษาและรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากหน่วยงานต้นสังกัดได้อย่างทั่วถึงและตรงกันในทุกพื้นที่ ทำให้ครูและผู้บริหารสามารถติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ ไม่ว่าบุคลากรดังกล่าวจะปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใดก็ตาม การรับรู้แนวทางการดำเนินงาน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ครูและผู้บริหารสามารถนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 81) กล่าวถึง ความก้าวหน้าของการสื่อสารและเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถแก้ปัญหาการบริหารงาน โดยใช้การสื่อสารและเทคโนโลยี เพื่อแสวงหาความรู้ได้เท่าเทียมกัน จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาด มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและสามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่บุคลากรดังกล่าวที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แต่มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน ทำให้สามารถนำแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการได้ทุกโรงเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากครูและผู้บริหารมีทัศนคติเหมือนกัน จึงส่งผลให้การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการโดยมีหลักการและแนวคิดเพื่อมุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าร่วมประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อย่างต่อเนื่อง
2. ควรจัดอบรม สัมมนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินการดังกล่าว
3. ควรมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
2. ควรศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยกำหนดตัวแปรอิสระให้ต่างไปจากการศึกษาครั้งนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สดุดประเสริฐ. “วิสัยทัศน์ทางการศึกษา: ทิศทางที่ไทยต้องทบทวน,” วิชาการ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2541.
- กษมา วรวรรณ ณ อรุณยา. “การประกันความปลอดภัยของนักเรียน,” คู่มือการประกันความปลอดภัยของนักเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- กิติมา ปรีดีคิดล กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรบัณฑิต, 2532.
- การประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อมูลข่าวสารสนเทศ ปีการศึกษา 2544. งานข้อมูลสถิติและรายงานฝ่ายแผนงานและงบประมาณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด, 2545. ถ่ายเอกสาร.
- _____. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2543. สงขลา: สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, 2543. ถ่ายเอกสาร
- _____. สภาพปัจจุบันของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, 2543. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานประจำปีผลการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2536. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537.
- _____. คู่มือการประกันความปลอดภัยนักเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 ข.
- _____. ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 ข.
- _____. แนวทางการดำเนินงานนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 ก. อัดสำเนา.
- _____. แผนปฏิบัติการประจำปี 2539. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542.
- _____. รายงานประจำปีผลการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2536. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541. ก.

..... เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว, 2541.

..... โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538.

..... คุณภาพการศึกษา: การศึกษาโรงเรียนในเขตชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529.

..... แนวทางการประกันคุณภาพภายในเขตการศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2543 ก.

..... ประสิทธิภาพของการศึกษาไทย. หน้า 24 : กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2527.

..... คู่มือการปฏิบัติงานของโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541 ก.

..... แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541 ข.

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา, สหประชาชาติ. “บทนำ,” ใน คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ. 33 (1) : มกราคม – มีนาคม 2543.

..... “บทนำ.” ใน คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ. 33 (3) : กรกฎาคม – กันยายน 2544.

จรวยพร ธรณินทร์. “บทสรุปเสนอแนะเพื่อความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย,” ใน ก้าวต่อไปของการปฏิรูปการศึกษาไทย. 4 (51) : 1 ; มีนาคม 2542.

จรัส นองมาก. การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน : แนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมบทบาทการแบ่งแบบภาระของรัฐ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2538.

เฉลิม พรหมสุราษฎร์. ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษา 12 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา, 2539. ถ่ายเอกสาร

ชุมศักดิ์ อินทร์ชัย. การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี :

ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2536.

- เขาวี มณีวงศ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : อมรการพิมพ์ , 2533.
- ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และคนอื่น ๆ . การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา : เทมการพิมพ์ , 2530.
- นงลักษณ์ พหลเวชช์. "บทนำ." การศึกษาแห่งชาติ. 21 (5) : 7 ; มิถุนายน – กรกฎาคม 2530.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : บพิธการพิมพ์ , 2534.
- นิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. สำนัก. การวิจัยและประเมินคุณภาพ - ประสิทธิภาพ การศึกษาปีการศึกษา 2540 เล่ม 1 คุณภาพ - ประสิทธิภาพและประสิทธิผลโรงเรียน ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542.
- _____. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ , 2523.
- บุญโช หອງบางไทร. ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 . ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ , 2544.
ถ่ายเอกสาร.
- บุญช่วย ทองศรี. "อะไรคือการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี." วิทยจารย์. 98(2) : 19 ; พฤษภาคม 2542.
- บันลือ พุกกะวัน. การนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2536.
- ปฤถ นันทวงศ์. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักสูตรและการจัดการ โรงเรียนประถมศึกษา
สงขลา : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสงขลา สหวิทยาลัยทักษิณ , 2533.
- ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์. "ขอข่ายการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา ." เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 1 – 6 . หน้า 153 – 197 . กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- ปรีชา มีพงษ์. "การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเขตการศึกษา 12." รวมบทความอวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2539. หน้า 52. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

- พนม พงษ์ไพบูลย์. "การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี." วิชาการ. 2(2) : 9 ; กุมภาพันธ์, 2542.
 _____. "ทิศทางการปฏิรูปการศึกษา : อนาคตของคนไทย." ข้าราชการ. 46 (4) : 33 ;
 กรกฎาคม – สิงหาคม 2544.
 _____. "ทิศทางของมัธยมศึกษาในอนาคต". การศึกษาแห่งชาติ. 14-18 :
 เมษายน – พฤษภาคม 2532.
- พนอม แก้วกำเนิด. หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
 2533. กรุงเทพฯ ฯ : อรุณสภานานาชาติ. 2533.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนในโรงเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
 2524.
- พรทิพา จินแพทย์. "การศึกษาการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5." รวมบทความวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่
ปีการศึกษา 2537. หน้า 60. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2537.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. "ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 16 ตอนที่ 74 ก." : 9
 ; สิงหาคม 2542.
- พัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1, สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่
เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 1.
 นครปฐม : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1, 2543.
- เพ็ญธนา วราหะกิจ. การศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา :
 มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2541. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์วงศ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : โอ เอส พรินติ้ง เฮาส์, 2529.
- ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. "การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา." กองทุน
สงเคราะห์การศึกษาเอกชน. 8 (77) : 37 – 39 ; มิถุนายน 2541.
- ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : วัฒนาพานิช, 2514.
- เมธี ปิลันธนานนท์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : พิทักษ์อักษร, 2525.
- รุ่ง แก้วแดง. พฤติกรรมการศึกษาไทย. หน้า 50. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ ฯ : 2542.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ฯ
 สุวีริยาสาส์น, 2538.

- วัฒนพงศ์ รุ่งเรือง. การศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา. ในเขตการศึกษา 4. ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา, 2542. ถ่ายเอกสาร
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูรและสุพิชญา ธีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ ฯ : ขนิษฐาการพิมพ์, 2523.
- วิจัยทางการศึกษา, กอง รายงานการประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีงบประมาณ 2534 - 2535. กรุงเทพฯ ฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2536.
- วิชาการ, กรม. การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.
- วิเศษ ชินวงศ์. "การศึกษาขั้นพื้นฐาน." วิชาการ. 4 (3) : 9 ; มีนาคม 2544.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : พรสิวกการพิมพ์, 2533.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. "การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน."
[Http : //www.moe.go.th/main2/article 14.htm](http://www.moe.go.th/main2/article%2014.htm). 23/06/45.
- _____. "การศึกษาขั้นพื้นฐาน." [Http : //www.moe.go.th/main2/article 17.htm](http://www.moe.go.th/main2/article%2017.htm). 23/06/45.
- _____. คู่มือการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541.
- _____. คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542 ก.
- _____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2542 ข.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ของ กระทรวง "เพื่อวิถีชีวิตไทยในประชาคมโลก." กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- สมควร ลิมดุลย์. การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศน์ จังหวัดพังงา. ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2538. ถ่ายเอกสาร.
- สมบูรณ์ พรรณาภพ. หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : บรรณกิจ, 2521.
- สมใจ ธีระกุล. การศึกษาปัญหาและการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. งานวิจัย กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541. ถ่ายเอกสาร.

- สมศรี หวังดี. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครู
โรงเรียนระดับเอกชน ประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา
: มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา, 2541. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชอยู่. "คุณภาพ". วิชาการ. 2(1) : 22 - 45 ; มกราคม, 2542.
- สามัญศึกษา, กรม. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐาน
คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2542 ข.
- สุทธิศรี วงษ์สมาน. "หลักการและยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย." การศึกษาแห่งชาติ.
30 (3) : 3 ; กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2539.
- สุภาพ สุขเกษม. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540. ถ่ายเอกสาร.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วย
ที่ 1 – 6. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์, 2525.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา
ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2528.
- เสรี บุญทอย. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาการประถมศึกษาจังหวัดพังงา.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542. ถ่ายเอกสาร.
- สำราญ ธรรมโชติ. การศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากร
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาสายวิชาบริหารธุรกิจในอำเภอหาดใหญ่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา, 2542. ถ่ายเอกสาร.
- อมรวิชัย นาคทรพรพ. "การศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์." ในความฝันของแผ่นดิน. หน้า 3 กรุงเทพฯ :
ม.ป.ท., 2537.
- อรษา ภัทธิยะนันท์. สภาพปัญหาการจัดโครงการสวัสดิการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- อาภา ถนัดช่าง. "การจัดกิจกรรมแนะแนวพัฒนามนุษย์เพื่อเผชิญโลกยุคใหม่." แนะแนว. 29
(160) : 3 ; สิงหาคม – กันยายน 2538.
- อารีรัตน์ วัฒนสิน. "การประกันคุณภาพการศึกษา." การปฏิรูปการศึกษา. 1 (25) : 9 ; 16 – 30 ;
กันยายน 2542.

อำรุง จันทวานิช และคณะ. "การศึกษา : แนวทางการพัฒนาคุณภาพ." วิชาการ. 2 (9) : 2 – 10 ;
กันยายน 2544.

_____. "การประกันคุณภาพเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระทรวงศึกษาธิการ."
แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 79 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2542 ก.

Barnard , Chester I. The Funtions of the Executive. Cambridge : Harvard University
Press, 1938.

Best , John W. Research in Education. 3 rd ed. Englewood Cliffs, Ner Jersey : Prentice
Hall, 1977.

Campbell , Jonald F. and Others. Introduction to Educational Administration . 5 th ed.
Boston :Allyn and Bacoon, 1977.

Cronbach , Lee J. Essential of Psychological. 4 th ed. New York : Harperollins , 1990.

Dennison, Dewin. "Health Behavioral Difference Between Low and Middle Social Class
Students." The Journal of School Health. 731 - 735 ; 1969.

Good , Carter V. Dictionary of Education . 2 nd ed. New York : Mc Graw – Hill ! Book.
Company , 1959.

Good , Carter V. Dictionary of Education . 3 rd ed. New York : Mc Graw – Hill ! Book
Company , 1973.

Hersey ,Pual and Kenneth H. Blanchard. Management Organization Behavior. 4 th ed.
New York : Prentice – Hall , 1982.

Krejcie , Robert V. and Daryle W. Morgan. " Determing Sample Size for Research
Activities." Journal of Educational and Psychological Measurement. 30 (3) :
Autumn ,1970.

Simon , Herbert A.and Others. Public Administration. New York : Alford A. Knopt , 1966.

Stokley, B.L. "An Evaluation of a School - Community Team for the Primary Prevention
of Drug." Dissertation Abstracts International. 38 : 6026-6027-A ; 1978.

Thompson, Devid D. "Dvaluatingthe Effects of Project Dave in Rural Southeast
Minnessota School. (Prevention, Substance Abuse, Drug Education.)" Dissertation
Abstracts International. 55 : 2667 - A : March , 1995.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๙ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์

เรียน คุณสุจินดา จันทร์วรรณ

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางสาวจตุพร ขวัญแก้ว เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องศึกษาคำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. อาคม วัชรไชย ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอกความอนุเคราะห์ เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. นันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

ที่ ทม 2301/ 5217

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๒ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คุณปรีดา สุวรรณมณี

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางสาวจตุพร ขวัญแก้ว เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพ
การศึกษาดำเนินนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. อาคม วัดไรสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. นันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

ที่ ทม 2301/ 5225

มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๑ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คุณประสิทธิ์ ปิยะกาญจน์

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางสาวจตุพร ขวัญแก้ว เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพ
การศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. อาคม วัชโรสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. จันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

ที่ ทม 2301/ ๒๖๒๔

มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

25 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางสาวจุฬพร ขวัญแก้ว เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาคม วัคไชสง	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตดังกล่าวดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. นันท์ส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบริหารศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร.. โทรสาร (074) 443988

ภาคผนวก ข.
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ผู้วิจัย

จตุพร ขวัญแก้ว

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท

อาจารย์ ดร.อาคม วัชโรตต ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์ กรรมการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกัน
คุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะ
ของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
2. กรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงในการดำเนินการประกันคุณภาพ
การศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่านจะไม่มีผลเสีย หรือกระทบกระเทือนต่อ โรงเรียน
หรือการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด
4. ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับและนำมาใช้เพื่อ
การวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
5. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่า ท่านได้ตอบครบทุก
ข้อแล้วหรือไม่ แบบสอบถามที่ตอบทุกข้อแล้วท่านนั้นจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ได้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

จตุพร ขวัญแก้ว

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ และเป็นหลักประกันได้ว่า ผู้ที่จบการศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของสังคมตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนด
2. ด้านโอกาสทางการศึกษา หมายถึง การให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ถึงย่างเข้าปีที่ 19 หรือการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและเท่าเทียมกันทุกคน
3. ด้านคุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานที่ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมกำหนด และได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
4. ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากร งบประมาณ อย่างประหยัดและเหมาะสม
5. ด้านความปลอดภัยนักเรียน หมายถึง การคุ้มครองนักเรียนให้มีความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความจริง

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ครู
- ผู้บริหาร

2. ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

- มีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน
- มีห้องเรียนตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป

สำหรับผู้วิจัย

[] 1

[] 2

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู
และผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในปีงบประมาณ 2543 ที่ด้าน คือ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา และด้านความปลอดภัยนักเรียน การดำเนินการของท่านอยู่ในระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการดำเนินการตามสภาพที่เป็นจริง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

ตัวอย่าง

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับการดำเนินการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
0	การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ✓	[] 0
00	ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ✓	[] 00

จากตัวอย่าง 0 แสดงว่า การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง

จากตัวอย่าง 00 แสดงว่า การปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก

ข้อที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ระดับการดำเนินการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
51.	การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้เรื่อง สิทธิเด็กและความปลอดภัยในชุมชน	[]53
52.	การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมและ ประเพณีของวัฒนธรรมไทยให้เกิดแก่นักเรียน	[]54
53.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตของ นักเรียน	[]55
54.	การจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ ของอบายมุข	[]56

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะ
ของครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

โปรดเขียนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตาม
นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ด้านโอกาสทางการศึกษา

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

2. ด้านคุณภาพการศึกษา

- 2.1
- 2.2
- 2.3
- 2.4
- 2.5

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา

- 3.1
- 3.2
- 3.3
- 3.4
- 3.5

4. ด้านความปลอดภัยนักเรียน

- 4.1
- 4.2
- 4.3
- 4.4
- 4.5

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
จตุพร ขวัญแก้ว

ภาคผนวก ค.

ตาราง 8

ตาราง 8 แสดงระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสงขลาเป็นรายชื่อ

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับดำเนินการ
	ด้านโอกาสทางการศึกษา			
1.	เด็กที่มีอยู่ในวัยเรียนได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน	4.3132	.0078	มาก
2.	สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย	4.5962	.7341	มาก
3.	สถานศึกษาจัดการศึกษาให้กับเด็กด้อยโอกาส พิการ และยากจนเท่าเทียมกัน เด็กปกติ	4.0330	1.0199	มาก
4.	การจัดการศึกษาให้เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ	3.6868	1.2268	มาก
5.	การจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้แก่เด็กพิการ	2.8242	1.1019	ปานกลาง
6.	การจัดทุนการศึกษาให้แก่เด็กยากจนเรียนจนจบการศึกษา	3.5549	.9504	ปานกลาง
7.	การจัดหายานพาหนะให้นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร	2.4286	1.1513	ปานกลาง
8.	การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา	3.8089	.8343	มาก
9.	การจัดแนะแนวให้นักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับแล้วเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	3.8049	.7591	มาก
10.	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรณรงค์ให้เด็กเข้าเรียน	3.7967	.7942	มาก
11.	โรงเรียนและชุมชนประสานความร่วมมือในการติดตามนักเรียนเข้าเรียน ..	3.7363	.7867	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับดำเนินการ
12.	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.595	.7822	ปานกลาง
13.	การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.2173	.8426	ปานกลาง
14.	การจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมมากยิ่งขึ้น	3.8846	.7481	มาก
15.	การพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ...	3.8984	.6948	มาก
16.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักสูตร	3.9560	.6748	มาก
17.	การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา	3.4533	.7352	ปานกลาง
18.	การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมคุณภาพของนักเรียน	3.4203	.7016	ปานกลาง
19.	การให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพนักเรียน	3.7775	.7660	มาก
20.	การจัดให้มีการประเมินคุณภาพนักเรียนโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	3.6841	.7247	มาก
21.	การแสวงหาวิทยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน	3.3297	.7968	ปานกลาง
22.	การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างเป็นระบบ	3.8242	.7017	มาก
23.	การจัดแสดงข้อมูลความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มอย่างเป็นระบบ	3.4176	.7283	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับดำเนินการ
24.	การส่งเสริมให้นักเรียนมีความ กระตือรือร้นและแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง	3.6429	.66713	ปานกลาง
ด้านประสิทธิภาพทางการศึกษา				ปานกลาง
25.	การนำระบบการบริหารงานแบบคณะ กรรมการมาใช้ในการบริหารงานของ สถานศึกษา	3.6648	.7180	มาก
26.	การใช้แผนพัฒนาโรงเรียนเป็นแนวทาง ในการบริหารสถานศึกษา	3.8407	.7134	ปานกลาง
27.	การให้ชุมชนประเมินความพึงพอใจ เกี่ยวกับคุณภาพในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน	3.3764	.7846	มาก
28.	การให้บุคลากรทุกคนได้ปฏิบัติงาน อย่างเต็มตามศักยภาพ	3.9808	.7549	ปานกลาง
29.	การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ โดยได้รับการประเมินจากภายนอก	3.5330	.8050	ปานกลาง
30.	การพัฒนาบุคลากรเรื่องเทคนิคการจัด การเรียนการสอนที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น	3.5769	.6980	ปานกลาง
31.	การนำนวัตกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือ ในการบริหารสถานศึกษา	3.4176	.7207	ปานกลาง
32.	การนำทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ ประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการ ศึกษา	3.3984	.6868	ปานกลาง
33.	การปรับปรุงระบบการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ..	3.5220	.6940	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับดำเนินการ
34.	การจัดระบบการประเมินภายในให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	3.4615	.7357	ปานกลาง
35.	การจัดสรรและใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและให้ได้ประโยชน์สูงสุด	3.8681	.7636	ปานกลาง
36.	การจัดให้มีการประเมินคุณค่าด้านการบริหารสถานศึกษา	3.5330	.7508	ปานกลาง
37.	การจัดระบบการนิเทศ ติดตาม และกำกับดูแลให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	3.4588	.7577	ปานกลาง
ด้านความปลอดภัยนักเรียน				
38.	การจัดระบบการรักษาความปลอดภัยโดยมีแนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม	3.8929	.7288	มาก
39.	การติดตามความประพฤติของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	3.8764	.7224	มาก
40.	การกำหนดกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติสำหรับนักเรียนที่ชัดเจน	3.8599	.7494	มาก
41.	การประสานงานกับชุมชนเพื่อขอความร่วมมือในการรักษาความปลอดภัยนักเรียน	3.8214	.7411	มาก
42.	การจัดให้มีมาตรการเพื่อให้นักเรียนปลอดภัยจากการล้วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ	3.8214	.7595	มาก
43.	การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการเฝ้าระวังและป้องปรามการล้วงละเมิดสิทธิเด็กอย่างจริงจัง	3.6016	.8152	ปานกลาง
44.	การจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	3.2912	.8546	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับดำเนินการ
45.	การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไม่ให้เอื้อต่อการเสพยาเสพติด	3.9258	.7407	มาก
46.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.8462	.7108	มาก
47.	โรงเรียนและชุมชนประสานความร่วมมือในการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดทั้งภายในและนอกโรงเรียน	3.8132	.7982	มาก
48.	โรงเรียนและชุมชนประสานความร่วมมือในการดำเนินการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาดแก่ผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน	3.6456	.8320	ปานกลาง
49.	การกำหนดมาตรการในการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน และระหว่างเดินทางของนักเรียน	3.7857	.7297	มาก
50.	การตรวจสอบอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง ใช้การได้ดีอยู่เสมอ	3.9231	.7457	มาก
51.	การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้เรื่องสิทธิเด็กและความปลอดภัยในชุมชน	3.2527	.8278	ปานกลาง
52.	การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมและประเพณีของวัฒนธรรมไทยให้เกิดแก่นักเรียน	3.8049	.7627	มาก
53.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียน	3.5714	.7875	ปานกลาง
54.	การจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของอบายมุข	3.7747	.7414	มาก

ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ
ของ
จตุพร ขวัญแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2546

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดโรงเรียน และเพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 364 คน โดยสุ่มจากประชากร 6,199 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 54 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการใช้การทดสอบที (t - test) ในการทดสอบสมมุติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ด้านคุณภาพการศึกษา และด้านประสิทธิภาพทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านโอกาสทางการศึกษาและด้านความปลอดภัยนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีตำแหน่งต่างกันมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีดังนี้ คือ ควรเปิดโอกาสให้เด็กด้อยโอกาสได้เรียนโดยเท่าเทียมกัน ควรจัดทุนการศึกษาให้นักเรียนที่ยากจนเรียนจนจบหลักสูตร ควรจัดทำหลักสูตรสถาน

ศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ควรมีการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
อย่างเป็นระบบ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี ใหม่ ๆ มาใช้ในการ
ศึกษา บุคลากรทุกคนควรปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ และควรมีมาตรการในการรักษาความ
ปลอดภัยแก่นักเรียนทุก ๆ ด้าน

**A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF THE EDUCATIONAL QUALITY
ASSURANCE ACCORDING TO THE POLICY OF FOUNDATION EDUCATION
PROVISION OF TEACHERS AND ADMINISTRATORS IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER SONGKHLA PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION OFFICE**

AN ABSTRACT

BY

JATUPORN KHUNKAEW

**Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration**

March 2003

The aims of this research were to study levels of the implementation of educational quality assurance by primary schools in compliance with the policy of conducting fundamental education as perceived by the teachers and the administrators under the Songkhla Provincial Primary Education Office, to compare the implementation in terms of the variables of position and school size, and to compile suggestions for improvement of the implementation of educational quality assurance.

This research was conducted on the basis of a sample of 364 primary-school teachers and administrators, out of a population of 6,199. The data-gathering instrument was a questionnaire with 54 rating-scale-of-five items. The statistics for data analysis were values of percentage, mean, and standard deviation, with t-test for hypothesis testing.

Following are the research findings.

1. The implementation of educational quality assurance as a whole was at a moderate level. Considered by individual aspects, the aspects of educational quality and educational efficiency were at a moderate level, while the aspects of educational opportunity and student safety were at a high level.

2. By position, the teachers and the administrators of the primary schools did not differ in their implementation of educational quality assurance as a whole and in individual aspects.

3. By school size, the teachers and the administrators of the primary schools did not differ in their implementation of educational quality assurance as a whole and in individual aspects.

4. Following are the suggestions for improvement of the implementation as above-mentioned. Underprivileged children should be given an equal opportunity to learn. Scholarships should be available to needy students all the way to graduation. Assessment and inspection of educational quality should be maintained systematically. A budget should be allocated for introduction of educational innovations and technologies. All personnel should perform to their fullest potential. And comprehensive security measures should be provided for students.

